

Løgtingið júst samtykt nýggja lóg um loyvisgeving.

Lættari og skjótari at fáa boriloyvi

OPEN DOOR Løgtingið hevur samtykt lóg, sum ger, at oljufeløg nú kunnu søkja um leitiloyvi, uttan at tað hevur verið eitt útbjóðingarumfar beint frammanundan. Higartil hevur tað verið soleiðis, at man kann bara søkja eftir, at tað er alment lýst, og ein løgtingslóg er gjørd.

Jan Müller

Herfyri samtukti løgtingið endaliga eitt uppskot frá Johan Dahl, oljumálaráðharra um at geva betri rúmd fyri oljuleiting á landgrunninum. Eitt sokallað "open door" tiltak. Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi, heldur uppskotið kann fáa stóran týðning fyri oljuleitingina við Føroyar.

– Tann praktiski týðningurin er tann, at nú kunnu feløg søkja um loyvi, uttan at tað hevur verið eitt útbjóðingarumfar beint frammanundan. Higartil hevur tað verið soleiðis, at man kann bara søkja eftir,

at tað er alment lýst, og ein løgtingslóg er gjørd. Men hetta fer at merkja, at tey øki, sum higartil eru boðin út, har kunnu oljufeløg tann dag í morgin koma og banka á dyrnar og siga, at tey fegin ynskja eitt loyvi í hesum ella hasum økinum. So tað verður meira liðiligt.

Lofta áhuga

– Men at vit fáa hesa lógina nú, er tað tí tit vita, at tað eru feløg, sum hava áhuga í at leita í ávísu økjum, sum fyrr eru boðin út?

– Vit vita tað ikki her og nú, men vit hava fyrr upplivað, at tað hava verið

feløg, sum hava spurt um eitt og annað og hava víst áhuga, men tá tey so hava fingið at vita, hvussu mannagongdin er, so hava tey ikki gjørt meira. Og so eru tey vekk. Tað ræður um at lofta teimum, meðan áhugin er har. Tí um hann er í dag er ikki vist, at hann er har í morgin. So uppá tann mátan hevur hetta ein ávísan týðning. Harafrat hava vit nú ætlanir um at marknaðarføra tað føroyska økið meira aktivt enn vit kanska hava gjørt millum útbjóðingarumførini. Skal tað geva nakra serliga meining má man eisini kunna vísa á, at tað eru øki, sum eru

tøk og sum tey kunnu fáa.

Hetta er tó ikki nakað, sum fer at gera nakað heilt stórt hol í sjógvin. Men um tað bara er eitt loyvi, sum verður latið á henda hátt, so er tað gott.

– Men hví skulu oljufeløg vera áhuga at koma inn og bjóða uppá øki, sum aðrir hava borað og kastað frá sær?

– Tað sær man meira enn so. Tað kann bæði vera talan um øki, sum aðrir hava kastað frá sær og øki, har man als ikki hevur borað. Tað er nokk so ymiskt, hvussu feløgini síggja uppá somu øki men tað kunnu

so eisini verða heilt onnur øki, sum als ikki hava verið loyvisløgð fyrr. Talan er her um øll øki, sum eru boðin út fyrr og ikki bert tey, sum hava verið loyvisløgð. So tað kann saktans hugsast.

– Nú vita vit at Marjun brunnurin, sum Hess fann, varð eitt fund men meira bleiv ikki gjørt við tað økið, tí tað lá og djúpt. Er tað eitt stað, sum feløgini kunnu fara at vísa nýggjan áhuga?

BP

– Tað hevur helst nakað við tøkni at gera, at man ikki sá seg fòran at gera meira við tað fundið. Oljan var har

men tað vísti seg at vera eitt rættiliga kompliserað felt. Og tað er ikki so, at vit hava merkt nakran beinleiðis áhuga at fara har aftur, so um nakar kortini ynskir tað dugi eg ikki at siga.

– Tá BP boraði Williambrunnurin varð brunnurin sum so ikki endaliga sleptur, men proppur varð settur í heldur enn at fylla alt við betongið. Merkir tað nógv fyri, at lonur oljufeløg kunnu koma inn og bora har aftur?

– Tað økið bleiv latið inn aftur, og tað er trygt fráfarið. Men tað varð gjørt soleiðis, at tað er lætt at koma til tað aftur, soleiðis at man

Lættari at seta krøv tá oljan er funnin

UMBODAN Eru vit í tí støðu, at olja er funnin, og feløgini sera fegin vilja sleppa til Føroya at arbeiða, er nógv lættari at seta størri krøv sigur Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi.

Jan Müller

Nú nýggj oljufeløg so sum bretska Dana Petroleum og japanska Cielo eru vorðin partur av føroysku olju-leitingini hava vit sæð, at hesi feløg júst á sama hátt sum onnur feløg eru vorðin skrásett í Føroyum og hava fingið føroyskar advokatar at umboða seg. Vit hava spurt stjóran á Jarðfeingi, Petur Joensen, um tað er rætt at lata advokatskrivstovur umboða oljufeløgini heldur enn at lata hetta upp til føroyingar, sum ynskja at førleikamenna seg innan vinnuna og vera virkandi partur av framtíðar oljuvinnuni?

– Hatta er ein spurningur, sum hevur verið uppi at vanda av og á - hvat man skal krevja av oljufeløgnum um, hvussu tey skulu

verða umboðað í Føroyum. Tá oljufeløgini koma til Føroya at arbeiða eru tey skipað í samtøkum, og har er tað vanlig soleiðis, at hvørt samtak hevur eitt fyrstøðufeløg. Tað stendur so fyri øllum tí praktiska arbeiðinum, meðan hini eru partnararnar og eru meira ella minni aktiv.

Á Jarðfeingi fyrihalda vit okkum til fyrstøðufeløgini, sum gera tað stóra arbeiðið sigur stjórin og heldur fram:

– Tey eru væl og virðiliga umboðað her av virknum fólki, og um so partnararnir eisini skuldu verið umboðaðir av øðrum enn av advokatum – og hví teir ikki eru líka góðir sum onnur veit eg ikki

– hava vit so ikki kent nakran tørv at sera krøv um. Tey feløgini hava ikki so nógv virksemlu. Orsøkin til at tú yvirhøvur hevur tað kravið, at tey í minsta lagi skulu hava eina deild í Føroyum, er tann, minnst meg rætt, at tað vóru skattamyndugleikarnir her, sum kravdu, at tey

skuldu vera fysiskt umboðað her í landinum. Sum oljumyndugleiki hava vit ikki so nógv samband við tey feløgini, sum ikki eru fyrstøðufeløg.

Velja »med omhu«

– Men átti tað ikki at verið eitt krav frá føroyskum myndugleikum til tey feløg, sum ynskja at gera iløgur her, at tey vórðu meira sjónlig eitt nú við eini skrivstovu, soleiðis at føroyingar høvdu móguleika at seta seg í samband við hesi feløgini. Nú hevur nærur eingin nakran kunnleika til feløg, sum fegin vilja gera iløgur í Føroyum.

– Eg rokni við, at vit kundu valt frítt slag at sett øll tey krøv, sum vit høvdu hug til, so tað er væl móguligt, at vit áttu at hugsað tann vegin. Men vit mugu nú einaferð minnst til, at vit eru ikki í tí støðu, at vit kunnu seta krøv, sum okkum lystir. Tí haldi eg vit eiga at velja tey

“med omhu”, hvat vilja vit. Tað vit hava gjørt higartil er at fáa feløgini at brúka sum mest orku uppá sjálva leitingina, tí tað er hon, sum skal føra okkum víðari, so leitingin verður gjørd væl og virðiliga.

Heldur fær treytir

Petur Joensen sigur seg minnst, at ein ráðgevi einaferð gav teimum tey ráð, tá skattatreytirnar skuldu skrúvast saman, at tað er ikki bara spurningurin um, hvussu nógvan skatt vit taka, men eisini hvussu mong amboð vit brúka so sum skatt, royalty ol. Fleiri treytir ørkymla feløgini og verða altíð mettar sum ein byrða, og onkunstaðni koppur tað yvir.

– Skal tað skiljast sum at tað er munur at seta treytir, áðrenn oljan er funnin og so aftaná?

– Ja tað er tað so heilt víst. Tí, eru vit í tí støðu, at olja er funnin, og feløgini sera fegin vilja sleppa til Føroya at arbeiða, so eru støðan ein heilt onnur. Tað sóu vit eisini í Noregi, at tá oljan var funnin og feløgini vórðu gramm at koma inn, tá kann man sum seljari veruliga hava fatur á tí langa endanum og selja.

jan@sosialurin.fo

» Tað ræður um at lofta oljufeløgnum, meðan áhugin er har. Tí um hann er í dag, er ikki vist, at hann er har í morgin.

STJÓRI

Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi

» Tað vit hava gjørt higartil er at fáa feløgini at brúka sum mest orku uppá sjálva leitingina, tí tað er tað, sum skal føra okkum víðari - at leitingin verður gjørd væl og virðiliga.

ikki nýtist at fara heilt frá nýggjum. Tað varð gjørt, tí tað vórðu ymsar meiningar um, hvussu áhugavert tað var ella ikki. So móguleikin er har.

jan@sosialurin.fo